

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

دانشگاه هنر اصفهان

دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی

گروه صنایع دستی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته صنایع دستی گرایش طراحی و تولید

**ساخت وسایل کاربردی چوبی با الهام از برخی نقشمایه های گنبد خانه
مسجد شیخ لطف الله**

استاد راهنما :

دکتر قباد کیانمهر

استاد مشاور :

خانم بهاره تقوی نژاد

پژوهشگر :

شبنم گلزار مشکی

اسفند ماه ۱۳۸۹

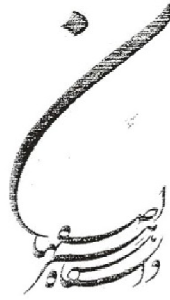
اظهار نامه دانشجو

اینجانب ، شبینم گلزار مشکی ، دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته صنایع دستی ، گرایش طراحی و تولید ، گروه صنایع دستی ، دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی ۸۷۱۱۳۰۹۱۱۱ گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه با عنوان ساخت وسایل کاربردی چوبی با الهام از برخی نقش مایه های گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله ، توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده ، اشاره شده است . همچنین گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه ، چارچوب مصوب دانشگاه را به طور کامل رعایت کرده ام .

امضاء دانشجو :

تاریخ :

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات ، ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق ، همچنین چاپ و تکثیر ، نسخه برداری ، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه کارشناسی ارشد ، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است .
نقل مطالب با ذکر منبع ، بلامانع است .

دانشگاه هنر اصفهان

دانشکده.....

گروه.....

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته صنایع دستی گرایش طراحی و تولید آقای/خانم سشتم گلزار
تحت عنوان:

زاینه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلاتی لازم برای درجی کارشناسی ارشد که در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۲ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره ۸۵/۷۰ درجه خیره و ممتاز و به تصویب هیأت رسید.

۱- استاد/استادان راهنمای پایان نامه آقای/خانم دکتر تبادلیان با مرتبه علمی استادیار امضاء

۲- استاد/استادان مشاور پایان نامه آقای/خانم دکتر محمدتقی تری با مرتبه علمی دکتر امضاء

۳- استاد/استادان داور داخل گروه آقای/خانم دکتر مهرنگز تری با مرتبه علمی استادیار امضاء

۴- استاد/استادان داور خارج از گروه آقای/خانم دکتر رضا خردی با مرتبه علمی امضاء

امضای مدیر گروه

تقدیم به

پدر و مادرم

آنانکه همچون شمع سوختند

تا راه شایستگی بر من هیچ گاه تاریک نگردد .

با سپاس فراوان از

استاد گرانقدر، جناب آقای دکتر کیانمهر

برای راهنمایی‌های مدبرانه و دلسوزانه شان

سرکار خانم تقوی نژاد

برای مشاوره دقیق و آموزنده شان

و

جناب آقای زرگر، مسئول محترم کارگاه چوب

برای کمک‌های بی دریغشان

چکیده

پرداختن به نمونه های باقیمانده از هنر دوران گذشته ، همواره از موضوعات اصلی پژوهش های عصر حاضر بوده است . این نمونه ها از اشیاء کوچک گرفته تا ظروف ، پارچه ، فرش ، وسایل تزئینی و بناهای به جا مانده و تزئینات آنها ، اشتیاق وصف ناپذیری را در دل محققان ، برای کشف راز نقش های به کار رفته در آنها ایجاد می کنند .

این روند در بین هنرهای تجسمی شکلی دیگر به خود می گیرد و پژوهش در چگونگی به وجود آمدن و معنای نقش ها و زیبایی آنها توجه بیشتری را به خود جلب می کند و نتیجه آن به کارگیری مجدد نقش ها در هنر امروز می باشد . به همین جهت ، نقش مایه های به کار رفته در گنبد خانه مسجد شیخ لطف الله ، موضوع این پایان نامه قرار گرفته است .

مسجد شیخ لطف الله که از بناهای شاخص به یادگار مانده از عصر صفویّه است ، نمونه های کم نظیری از کاشی کاری و نقش مایه های جذاب و زیبا را در درون خود جای داده است . نقش هایی که از زمان های دور شکل گرفته و تکامل یافته اند و به تدریج در هنر ایرانی دوره های بعد به این ترکیب بندی رسیده اند . این پایان نامه به بررسی اینکه ارتباط و ترکیب بندی نقش ها به چه صورت است ، کدام یک از آنها و برای چه طرح و وسیله ای ، مناسب است و برای استفاده آیا فرم اصلی نقش ها بهتر است یا می توان از فرم های تغییر یافته نیز استفاده کرد ، می پردازد .

نتیجه تحقیق ، آماده شدن طرح های الهام گرفته شده از نقش مایه هایی است که بیشتر ، شاخص فضای گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله هستند . از ترکیب نقش مایه چلیپای به کار رفته در کاشی کاری دیوارها و تکرار چهار بند اسلیمی ساده ، شمعدان ، از تلفیق فرم لوزی های خمیده (کلاله) زیر گنبد با چلیپا که به صورت واگیره ۱/۴ آماده شد ، آیینّه دستی و شانه سر و با الهام از طرح دو بند اسلیمی متداخل در مقرنس های محراب ، چراغ رومیزی ، ساخته شد که همگی از جنس چوب هستند . روش کار در این تحقیق ، تاریخی - تجربی است .

کلید واژه ها :

عصر صفویّه / هنر صفویّه / معماری صفویّه / مسجد شیخ لطف الله / گنبدخانه / نقش مایه / وسیله کاربردی چوبی

فهرست مطالب

۱ فصل اوّل : کلیات تحقیق
۴ فصل دوّم : تاریخ و اوضاع هنری دوره صفویّه
۵ ۱-۲ : تاریخ صفویّه
۵ ۱-۱-۲ : مقدمه ای بر دولت صفویّه
۷ ۲-۱-۲ : شاه اسماعیل اوّل
۹ ۳-۱-۲ : شاه طهماسب اوّل
۹ ۴-۱-۲ : شاه اسماعیل دوّم
۱۰ ۵-۱-۲ : سلطان محمّد شاه (خدابنده)
۱۰ ۶-۱-۲ : شاه عباس اوّل (کبیر)
۱۳ ۷-۱-۲ : شاه صفی
۱۳ ۸-۱-۲ : شاه عباس دوّم
۱۴ ۹-۱-۲ : شاه سلیمان (شاه صفی دوّم)
۱۴ ۱۰-۱-۲ : شاه سلطان حسین
۱۵ ۱۱-۱-۲ : سرانجام دولت صفویّه
۱۶ ۲-۲ : اوضاع هنری دوره صفویّه
۱۶ ۱-۲-۲ : مقدمه
۱۷ ۲-۲-۲ : معماری در دوره صفویّه
۲۲ ۳-۲-۲ : هنر نقاشی و کتاب آرایی در دوره صفویّه
۲۳ ۴-۲-۲ : هنر سفال گری در دوره صفویّه
۲۴ ۵-۲-۲ : هنر فلزکاری و ترصیع در دوره صفویّه
۲۴ ۶-۲-۲ : هنر قالی بافی در دوره صفویّه
۲۵ ۷-۲-۲ : هنر پارچه بافی در دوره صفویّه
۲۵ ۸-۲-۲ : هنر کاشیکاری و خوشنویسی در دوره صفویّه

۲۸ فصل سوم : مسجد شیخ لطف الله و سابقه تاریخی آن
۴۲ فصل چهارم : تحلیل نقوش گنبدخانه
۴۳ ۱-۴ : مقدمه ای کوتاه بر نقوش گنبدخانه
۴۶ ۲-۴ : تجزیه و تحلیل نقوش گنبدخانه
۱۱۵ ۳-۴ : جمع بندی
۱۱۷ فصل پنجم : چوب و کاربردهای آن
۱۱۸ ۱-۵ : چوب و خواص آن
۱۱۸ ۱-۱-۵ : تعریف چوب
۱۱۹ ۲-۱-۵ : ترکیب چوب از نظر شیمیایی
۱۱۹ ۳-۱-۵ : دلایل استحکام و نرمی چوب
۱۲۰ ۴-۱-۵ : خاصیت ارتجاعی چوب
۱۲۰ ۵-۱-۵ : خصوصیات فیزیکی چوب
۱۲۱ ۶-۱-۵ : خصوصیات مکانیکی چوب
۱۲۱ ۷-۱-۵ : تأثیر رطوبت در چوب
۱۲۲ ۸-۱-۵ : محاسن چوب
۱۲۲ ۹-۱-۵ : معایب ذاتی چوب
۱۲۲ ۱۰-۱-۵ : روش های محافظت از چوب
۱۲۳ ۱۱-۱-۵ : چوب و محصولات فرعی آن
۱۲۴ ۱۲-۱-۵ : معرفی و کاربرد چوب های مختلف
۱۳۰ ۲-۵ : کاربردهای چوب و نیازهای معاصر
۱۳۵ فصل ششم : پروژه عملی
۱۳۶ ۱-۶ : شمعدان
۱۳۷ ۲-۶ : قاب عکس رومیزی دوطرفه
۱۳۸ ۳-۶ : ساعت دیواری
۱۳۹ ۴-۶ : مجموعه قاب های تزئینی

۱۴۰ ۵-۶: آینه و جا کلیدی
۱۴۱ ۶-۶: شانه سر و شانه تزئینی مو
۱۴۱ ۷-۶: میز چوبی
۱۴۳ ۸-۶: قاب آینه
۱۴۴ ۹-۶: پروژۀ اول (چراغ رومیزی)
۱۴۸ ۱۰-۶: پروژۀ دوم (شمعدان)
۱۵۱ ۱۱-۶: پروژۀ سوم (آینه دستی)
۱۵۲ ۱۲-۶: پروژۀ چهارم (شانه سر)
۱۵۵ منابع

فهرست جدول ها

۴۷	جدول (۴ - ۱) تجزیه و تحلیل نقوش زیر گنبد مسجد شیخ لطف الله
۸۳	جدول (۴ - ۲) تجزیه و تحلیل نقوش دیوار شرقی و غربی گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله
۹۱	جدول (۴ - ۳) تجزیه و تحلیل نقوش دیوار جنوبی گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله
۱۰۱	جدول (۴ - ۴) تجزیه و تحلیل نقوش دیوار شمالی گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله
۱۰۸	جدول (۴ - ۵) تجزیه و تحلیل نقوش فیلیپوش های گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله
۱۲۷	جدول (۵ - ۱) کیفیت دوام در چند چوب پهن برگ و سوزنی مهم
۱۲۸	جدول (۵ - ۲) کیفیت سختی در چند چوب پهن برگ و سوزنی مهم
۱۲۸	جدول (۵ - ۳) وزن مخصوص در چند چوب پهن برگ و سوزنی مهم
۱۲۹	جدول (۵ - ۴) مهمترین کاربرد چوب ها

فهرست شکل ها

- شکل (۴-۱): واگیره ترنج زیر گنبد ۷۷
- شکل (۴-۲): کلاله اول ۷۷
- شکل (۴-۳): کلاله دوّم ۷۸
- شکل (۴-۴): کلاله سوّم ۷۸
- شکل (۴-۵): کلاله چهارم ۷۸
- شکل (۴-۶): کلاله پنجم ۷۹
- شکل (۴-۷): کلاله ششم ۷۹
- شکل (۴-۸): کلاله هفتم ۷۹
- شکل (۴-۹): کلاله هشتم ۸۰
- شکل (۴-۱۰): کلاله نهم ۸۰
- شکل (۴-۱۱): واگیره پنجره زیر گنبد ۸۱
- شکل (۴-۱۲): واگیره اسلیمی قاب بند زیر گنبد ۸۱
- شکل (۴-۱۳): واگیره ختایی قاب بند زیر گنبد ۸۲
- شکل (۴-۱۴): واگیره دو پنجره دیوارهای شرقی و غربی ۸۹
- شکل (۴-۱۵): بخشی از طرح اسلیمی گل دار پنجره های دیوار شرقی و غربی ۹۰
- شکل (۴-۱۶): واگیره پنجره دیوار جنوبی (بالای محراب) ۹۹
- شکل (۴-۱۷): بخشی از طرح لچک بالای محراب ۱۰۰
- شکل (۴-۱۸): بخشی از طرح لچک بالای در ورودی ۱۰۷
- شکل (۴-۱۹): واگیره نقش چلیپای فیلیوش ۱۱۴
- شکل (۶-۱): طرحی برای شمعدان ۱۳۷
- شکل (۶-۲): طرح روی بدنه شمعدان ۱۳۷
- شکل (۶-۳): طرح هایی برای قاب عکس رومیزی ۱۳۸
- شکل (۶-۴): طرحی برای ساعت دیواری ۱۳۸
- شکل (۶-۵): طرح هایی برای مجموعه قاب ۱۳۹

- شکل (۶-۶): طرح دیگری برای قاب عکس ۱۴۰
- شکل (۶-۷): طرحی برای آئینه و جا کلیدی ۱۴۰
- شکل (۶-۸): طرحی برای شانه سر ۱۴۱
- شکل (۶-۹): طرح هایی برای شانه تزئینی مو ۱۴۱
- شکل (۶-۱۰): طرح میز چوبی ۱۴۲
- شکل (۶-۱۱): طرح روی میز ۱۴۲
- شکل (۶-۱۲): طرح قاب آئینه ۱۴۳
- شکل (۶-۱۳): طرح داخل قاب بندهای آئینه ۱۴۳
- شکل (۶-۱۴): طرح ترک مقرنس داخل محراب ۱۴۵
- شکل (۶-۱۵): طرح آماده شده چراغ رومیزی ۱۴۵
- شکل (۶-۱۶): شمای قرار گرفتن چراغ رومیزی در فضای یک اتاق ۱۴۷
- شکل (۶-۱۷): شمای دیگر قرار گرفتن چراغ رومیزی در فضای یک اتاق ۱۴۸
- شکل (۶-۱۸): طرح شمعدان ۱۴۸
- شکل (۶-۱۹): شمای قرار گرفتن شمعدان و قاب عکس طراحی شده در فضای یک اتاق ۱۵۰
- شکل (۶-۲۰): شمای قرار گرفتن شمعدان و قاب عکس طراحی شده در فضای یک اتاق ۱۵۱
- شکل (۶-۲۱): طرح های آئینه دستی ۱۵۱
- شکل (۶-۲۲): طرح شانه سر ۱۵۲

فهرست عکس ها

- عکس (۱-۳) نمای عمومی مسجد شیخ لطف الله ۲۹
- عکس (۲-۳) گنبد نخودی رنگ مسجد شیخ لطف الله ۳۰
- عکس (۳-۳) فضای گنبدخانه مسجد شیخ لطف الله ۳۲
- عکس (۴-۳) نمای ترنج زیر گنبد مسجد شیخ لطف الله ۳۳
- عکس (۵-۳) نمای قسمتی از کتیبه دیوار شمالی مسجد شیخ لطف الله ۳۵
- عکس (۶-۳) نمای سه بعدی مسجد شیخ لطف الله ۳۷
- عکس (۱-۴) برش افقی طبقه اول مسجد شیخ لطف الله و تقسیم بندی گنبدخانه آن ۴۶
- عکس (۱-۵) حجم چوبی ۱۳۰
- عکس (۲-۵) ساعت منبت کاری شده ۱۳۰
- عکس (۳-۵) میز و صندلی ۱۳۱
- عکس (۴-۵) طاقچه چوبی ۱۳۱
- عکس (۵-۵) گلدان چوبی ۱۳۱
- عکس (۶-۵) پاراوان نقاشی شده ۱۳۲
- عکس (۷-۵) جعبه منبت کاری شده ۱۳۲
- عکس (۸-۵) میز معرق ۱۳۲
- عکس (۹-۵) تخته شطرنج ۱۳۳
- عکس (۱۰-۵) سینی منبت ۱۳۳
- عکس (۱۱-۵) گلدان تزئینی ۱۳۳
- عکس (۱-۶) لچک بالای محراب ۱۳۶
- عکس (۲-۶) بخشی از طرح دیوار شرقی و غربی ۱۳۷
- عکس (۳-۶) مقرنس داخل محراب که طرح چراغ رومیزی از روی آن اقتباس شد ۱۴۴
- عکس (۴-۶) مراحل منبت چراغ رومیزی ۱۴۶
- عکس (۵-۶) طرح گره داخل محراب ۱۴۶
- عکس (۶-۶) فلز کوبی پایه چراغ رومیزی ۱۴۷

- ۱۴۷ عکس (۶-۷) چراغ رومیزی
- ۱۴۹ عکس (۶-۸) مراحل کار ساخت شمعدان
- ۱۴۹ عکس (۶-۹) پایه شمعدان
- ۱۴۹ عکس (۶-۱۰) چلیپای فوقانی شمعدان
- ۱۵۰ عکس (۶-۱۱) شمعدان
- ۱۵۲ عکس (۶-۱۲) آینه دستی
- ۱۵۳ عکس (۶-۱۳) بریدن دندان‌های شانه سر
- ۱۵۳ عکس (۶-۱۴) شانه سر
- ۱۵۴ عکس (۶-۱۵) شانه سر و آینه دستی

پیشگفتار

هنر ایران زمین همواره در بین تمدن های جهان ، جایگاه خود را به عنوان هنری تأثیر گذار و با ارزش ، حفظ نموده است . ویژگی های خاص هنرهای مختلف ایران ، در طول دوره های تاریخی این سرزمین از ابتدا تا کنون ، چشم هنرشناسان ایرانی و غیر ایرانی را خیره نموده و وجود آثار مختلف در موزه های سراسر دنیا ، مبین این نکته است که در ورای این آثار ، تفکری نهفته که ارزش آن را دو چندان می کند .

با توجه به این مطلب ، نیاز پرداختن بیشتر به آنچه هویت هنری ما را بیان می کند ، بیش از پیش مشخص می شود . زیرا که این امر ، از فراموش شدن آنچه که روزگاری در معرفی ما به جهان نقش داشته اند ، جلوگیری می کند .

مسجد شیخ لطف الله ، یکی از این یادگارهای هنری است که از دوران صفویّه در اصفهان به جای مانده است . نقش های کم نظیر و زیبای درون گنبدخانه آن از جمله آثاری است که در شناسنامه هنری این مرز و بوم ، بی شک راهی طولانی را پیموده اند ، تا در این فضا به این صورت ، پدیدار شوند . جلوه گری آنها همواره چشم خودی و غیر خودی را خیره کرده و همگان را به تحسین وادار نموده است .

از این رو ، تلاش برای استفاده دوباره از آنها ، انگیزه ای شد تا در حد امکان ، نقش مایه هایی را که می توان از درون پیچ و تاب بندهای اسلیمی و ختایی جدا کرد ، به نحوی دیگر به کار گرفت .

پیمودن این راه شاید آغازی برای حفظ هویت هنری کشورمان باشد . هویتی که تمام ملت ها از آن به عنوان روشی برای ابراز اصالتشان استفاده می کنند . هنر جویان و دانشجویان هنر می توانند با ادامه این راه ، مانع از افول و فروپاشی یکی شاخص ترین سرفصل های هنری ایران که صنایع دستی است ، بشوند .

استفاده از نقش مایه های هنری متفاوت به طور مکرر ، موضوع تحقیقات و پایان نامه های دانشجویان هنر بوده ، اما به طور متمرکز کار بر روی نقش های مسجد شیخ لطف الله ، صورت نگرفته است .

امید است که در این پایان نامه بتوان به نحوی شایسته از نقش های بنای مذکور در ساخت وسایل کاربردی چوبی که بخشی از صنایع دستی را تشکیل می دهند ، استفاده کرد .

پایان نامه با مطالعه منابع موجود در مورد دولت صفویّه ، مسجد شیخ لطف الله و پیکره نقش ها آغاز گردید . در ادامه ، از جزئیات نقش مایه ها عکسبرداری شده و طرح های مورد نیاز جهت ساخت وسایل کاربردی چوبی ، پس از تحلیل آنها ، استخراج و به کار گرفته خواهند شد .

تدوین و فصل بندی این پایان نامه نیز در راستای اهداف آن است . فصل اوّل ، کلیات تحقیق است . در این فصل به تعریف موضوع تحقیق ، اهمیت و ضرورت آن ، اهداف و روش تحقیق ، پرداخته می شود . فصل دوّم ، در برگیرنده دو بخش است . بخش اوّل ، تاریخ دولت صفویّه را بیان می کند و بخش دوّم ، به بیان اوضاع هنری دوره صفویّه می پردازد . در فصل سوّم ، مسجد شیخ لطف الله معرفی می شود . فصل چهارم ، نقش های گنبد خانه و تجزیه و تحلیل آنها را در بر دارد . در بخش اوّل فصل پنجم ، آشنایی با چوب و خواص آن مطرح می شود و سپس در بخش دوّم آن ، وسایل کاربردی چوبی و نیازهای معاصر ارائه می شود . فصل ششم نیز ، به بیان پروژه عملی پایان نامه ، می پردازد .

باشد که شناخت ، تحلیل و استفاده کاربردی از نقش مایه ها و طرح های غنی به کار رفته در بناهای به جا مانده از دوره های مختلف تاریخی این سرزمین ، که همگی بیان کننده فرهنگ و هنر قوم ایرانی است ، ما را با گذشته پر افتخارمان ، پیوند داده و بر حفظ و پاسداری از این میراث گران بها ، تشویق نماید .

فصل اوّل

کلیات تحقیق

بنایی که امروزه به عنوان مسجد شیخ لطف الله شناخته می شود ، یکی از شاهکارهای معماری در عصر صفویّه است که در زمان پایتختی اصفهان ، در میدان نقش جهان آن ، ساخته شده است .

از همان ابتدا که به این بنا می نگرییم ، تفاوتش را با سایر بناها و در حقیقت با سایر مساجد ، متوجه می شویم . گنبد نخودی رنگ آن ، اولین وجه تمایزش در مقایسه با گنبدهای فیروزه ای مکان های مقدس و مذهبی دیگر است . نقش و نگارهای این بنا از سردرش ، تا هنگام ورود به گنبدخانه اش ، که به اوج شکوه خود می رسند ، دیده هر بیننده ای را مسحور خویش می سازند .

به کارگیری نقش های متفاوت ، با رنگ هایی چشمگیر در فضای گنبدخانه ، پرسش هایی را به مانند آنهایی که در ذیل آمده اند ، در ذهن ایجاد می کند :

۱ . تکرار نقش های تزئینی آن به چه صورت است ؟

۲ . نقش های به کار رفته در گنبدخانه با کل بنا ، چه ارتباطی دارد ؟

۳ . طرح کاشیکاری گنبدخانه شامل کدام عناصر و ترکیب بندی است و چه ارتباطی بین کادرها ، ترکیب بندی و عناصر وجود دارد ؟

۴ . میزان تراکم و انتزاع نقش ها به چه ترتیبی است ؟

پس از طرح این پرسش ها این مسئله پیش می آید که ، آیا به کارگیری دوباره این نقش ها در هنر امروز امکان پذیر است ؟ پس ، کدام یک از نقش های جهت ساخت وسایل کاربردی مفید است ؟ آیا این نقش های باید به صورت اصلی استفاده شوند یا می توان تغییری در آنها ایجاد کرد ؟ تغییرات در نقش ها ، چگونه انجام می گیرد ؟ اجرای نقش ها در کدام قسمت از وسایل بهتر است ؟ چه شیوه هایی را برای اجرای نقش ها بر روی وسایل می توان به کار برد ؟

برای پاسخگویی به این پرسش ها ، راهی جز یافتن فرضیه های ابتدایی و تلاش برای پیدا کردن پاسخی مناسب برای آنها نیست . فرضیه هایی که می توان برای این پرسش ها ارائه داد ، به این صورت است :

۱ . تکرار نقش ها شاید به صورت واگیره ای و گردان باشد .

۲ . نقش های راهروی ورودی با گنبدخانه متفاوت است . شاید بتوان تحولی در آنها یافت .